

ПРЕКЛУЗИЈА И ЗАСТАРЕЛОСТ У РАДНОМ СПОРУ

Правило о року за судску заштиту (90 дана) не примењује се код судске заштите новчаних потраживања из радног односа у општем радном режиму.

Из образложења:

"Тужилац је дана 20.09.2011. године (препоручено) поднео тужбу против туженог ради утврђења да је засновао радни однос код туженог у периоду од 04.08.2009. до 04.10.2010. године што је тужени дужан признати (петитум у ставу првом). Поред истакнутог захтева за утврђење тужилац је тражио да му тужени на име накнаде штете због губитка зараде исплати по 25.000,00 динара за сваки месец и да му на име доприноса социјалним фондовима уплати суму у зависности од утврђене висине основице.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је фактички био у процесу рада почев од 04.08.2009. године и са туженим је закључио уговор о раду 30.12.2009. године. Финансијским вештачењем је утврђено да тужени није исплатио тужиоцу у спорном периоду на име зараде 94.235,10 динара нити платио порезе и доприносе.

Код таквог чињеничног стања, правилно је примењено право (делимично) када је тужба одбачена због протеча преклузивних рокова ради утврђења да је у одређеном временском периоду (2009. година) тужилац засновао радни однос.

Наиме, рок за подношење тужбе (90 дана) у случају повреде права запосленог је преклузивног карактера (не може се продужавати на њега суд пази по службеној дужности) и рачуна се од дана када је запослени сазнао за повреду права (члан 195. став 1. Закона о раду).

У конкретном случају тужилац је подношењем тужбе 20.09.2011. године преклудирани јер је за повреду права сазнао оног момента када је раскинут уговор о раду (04.10.2010. године). Од тог датума му тече преклузивни рок од 90 дана за подношење тужбе за утврђење.

Имајући у виду да специјални закон (Закон о раду) у погледу процесних одредби и преклузије искључује примену општег, то се у тужбама за утврђење постојања радног односа не може применити правило о непостојању временског ограничења за подношење тужбе (незастаривости) из ЗПП засновано на тумачењу, па је тужба правилно одбачена.

На основу члана 405. ЗПП одлучено је као у изреци у ставу првом.

Међутим, у погледу застарелости новчаног потраживања (право на накнаду штете због губитка зараде или накнаду зараде) нижестепени судови нису имали у виду правило из члана 196. Закона о раду по коме сва новчана потраживања из

радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе и евентуално правило из члана 371. ЗОО по коме општи застарни рок износи 10 година. Правило које се односи на застарелост потраживања је *lex specialis* у односу на опште правило о преклузији из члана 191. Закона о раду па се тужба у том делу није могла одбацити већ је првостепени суд требао да у погледу новчаног захтева донесе мериторну одлуку".

(Сентенца из решења Врховног касационог суда Рев2 1381/2014 од 03.12.2014. године, утврђена на седници Грађанског одељења 07.04.2015. године).